

Upute za autore, specifikacija izgleda rada i APA standardi za navođenje literature

Uvodno

U časopis Udruge studenata psihologije Impuls radove različite tematike unutar psihologije mogu prijaviti studenti psihologije sa Sveučilišta u Rijeci, kao i ostalih Sveučilišta u Hrvatskoj te široj regiji. Kako bismo autoricama i autorima radova što više približili i pojasnili proces do objave njihova rada, u nastavku se nalaze informacije o vrstama radova koji se objavljuju u časopisu Impuls, kao i specifikacije njihova izgleda, etičke smjernice, opis procesa koji radovi prolaze prije objave te APA standardi za navođenje literature. U slučaju bilo kakvih pitanja ili potrebe za dodatnim informacijama, možete nam se slobodno obratiti putem e-maila impuls.psirius@gmail.com ili Facebook te Instagram stranice Impulsa.

1. Vrste radova koji se prijavljuju i specifikacije po vrsti

U časopisu Impuls trenutno se objavljuje nekoliko vrsta radova. To su: studentski pregledni radovi, studentski znanstveno-istraživački radovi te nacrti istraživanja. U nastavku su navedene specifikacije za svaku vrstu rada.

1.1. Studentski pregledni rad

Studentski pregledni rad ima važan cilj što detaljnijeg opisa određene teme. On daje pregled nekog problema ili područja istraživanja na temelju već objavljenih radova, pri čemu je vrlo važna kvalitetna i jasna **sinteza** te **integracija** informacija, kao i potencijalni prijedlozi za daljnja istraživanja. **To drugim riječima znači da nije poželjno da se veći dio rada/dijelovi rada (npr. cijelo poglavlje) temelje na jednoj ili dvije reference.**

Cilj je takvoga rada povezati teoriju i rezultate dobivene u različitim istraživanjima na neku temu kako bi se dobila što kvalitetnija i šira slika o nekom području istraživanja. Važno je naglasiti kako pregledni rad ne služi samo širokom i detaljnom opisivanju radova pronađenih na neku temu. Potiče se autore da se kritički, u skladu s informacijama koje su im u tom trenutku dostupne, osvrnu na ono što su pročitali (posebice na metodu istraživanja i korištene statističke postupke ako su različita istraživanja o istoj temi dovela do oprečnih rezultata), promisle na koje/a pitanje/a ovim preglednim radom žele

dati odgovor te jasno navedu zaključke koji se na temelju pročitano mog u izvući, kao i pretpostavljeni smjer budućih istraživanja.

Pregledni rad organiziran je u **uvod, središnji dio i zaključak**.

Uvod treba pratiti tzv. strukturu lijevka, što znači da autori trebaju pisati od **općenitijeg** prema **specifičnijem** kako bi došli do samoga cilja rada.

Središnji dio autor organizira u manje smislene cjeline (podnaslove) koji se vežu uz specifične koncepte koji se njima razrađuju.

Zaključak daje sažeti pregled onoga o čemu se u središnjem dijelu rada pisalo te, kako mu i sam naziv upućuje i važno je da autori to uzmu u obzir, odgovara na pitanja „Što iz svega što je napisano možemo zaključiti?“ „Koji je odgovor na pitanja koje smo si postavili na početku pisanja rada?“, „Što nam ono o čemu smo pisali zapravo znači?“. Pritom je važno pripaziti da se u zaključku ne uvode nove informacije, odnosno da se ne uvode informacije s kojima se čitatelja nije upoznalo u središnjem dijelu.

Generalna napomena: Poželjno je da tekst rada bude grafički i sadržajno oblikovan u kraće odlomke. Nadalje, važno je minimizirati bilo kakvu pristranost u odabiru podataka koji će autori citirati, kao i pokušati što vjernije i objektivnije izvijestiti o rezultatima istraživanja koje se navodi. Uzevši u obzir da se njeguje znanstveni stil pisanja, izrazito se preporuča, osim u posebnim okolnostima kada se to smatra prikladnim, izbjegavanje pisanja u 1. licu jednine te iznošenje osobnih stajališta. Predlažemo autorima da se, ukoliko postoje određene nejasnoće prilikom čitanja i analiziranja znanstvenih radova drugih autora, obrate svojim mentorima (profesorima) i/ili traže dodatno mišljenje svojih kolega i kolegica, kako bismo *pretpostavljanje* i *nagađanje* o tome što se rezultatima htjelo prikazati sveli na minimum. Nadalje, važno je da se tvrdnje koje se navode potkrijepe s više znanstvenih dokaza, odnosno radova, i da se termin *uzrok-posljedica* ne koristi ukoliko se ne radi o eksperimentalnom znanstvenom radu. Ljubazno molimo autore da prilikom pisanja obrate pažnju na **pravopisnu i gramatičku** točnost teksta te da ga nekoliko puta pročitaju ili zamole svoju/svog kolegicu/kolegu da pročita rad prije nego što ga pošalju na recenziju. To je s jedne strane važno kako bi rad imao što veću kvalitetu, a s druge strane što je rad kvalitetnije i točnije napisan u svojoj prvoj verziji koja se šalje na recenziju, to će autor imati manje posla prilikom ispravljanja rada, odnosno nastajanja druge verzije.

Specifikacije izgleda rada

Prijavljeni rad treba sadržavati sljedeće komponente i to redoslijedom kojim su navedene:

1. NASLOVNU STRANICU koja sadrži:

- a) Naslov rada
- b) Datum izrade (mjesec i godinu)
- c) Ukoliko je rad nastao u sklopu kolegija: naziv kolegija, ime nositelja (i suradnika ukoliko postoje) na kolegiju, akademsku godinu tijekom koje je rad nastao
- d) Ime/imena autora i koautora, godina studija (trenutna i ona u trenutku nastanka rada), e-mail autora i koautora (poželjno je navesti službenu e-mail adresu– xy@studenti.uniri.hr, ukoliko ga autor koristi. Ukoliko ne, autor može navesti i neku drugu e-mail adresu koju aktivno upotrebljava)

- e) Specifikaciju vrste rada (znanstveno-istraživački rad, pregledni rad, nacrt istraživanja)

2. SAŽETAK koji zadovoljava sljedeće uvjete:

- a) napisan i na **hrvatskom** i na **engleskom** jeziku
- b) broj riječi: **do 250** riječi
- c) treba sadržavati **kratki opis o čemu se piše, glavne ideje** o kojima se pisalo u samom radu te **zaključke**
- d) treba biti napisan na **zasebnoj stranici rada** (to znači da mu *naslovna stranica* prethodi, a *uvod* kreće na sljedećoj stranici)
- e) ispod sažetka treba navesti **4 do 6 ključnih riječi** (nije nužno da budu abecednim redoslijedom)

3. RAD (uvod, središnji dio i zaključak – *vidi gore* njihove opise)

4. LITERATURA (sažeti prikaz APA-inih smjernica o citiranju unutar teksta, kao i navođenju literature na kraju tekstu dostupni su u posljednjem dijelu ovog istog dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*)

5. PRILOG – sve tablice i slike (uključujući i grafove) koje idu uz rad (**Napomena:** Više o pravilima navođenja tablica i slika unutar teksta dostupno u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*)

Opća pravila specifikacije

Izrazito je važno da prijavljeni rad zadovoljava sljedeće uvjete:

- a) predan kao Word dokument (.doc, .docx format)
- b) dužina: 8-12 kartica teksta (**ne** uključujući sažetak i popis literature)
Napomena: Uvažavat će se minimalna odstupanja u dužini teksta, no molimo autore da se što je više moguće pridržavaju ograničenja
- c) font: Times New Roman, veličina fonta: 12, prored: 1,5
- d) važno je na pravilan način naznačiti naslove (podebljano, centralno poravnanje) i podnaslove (podebljano, lijevo poravnanje)
- e) stranice rada trebaju biti numerirane
- f) slike, ilustracije i tablice mogu se umetnuti unutar teksta ili se mogu dodati na kraju teksta, integrirane u Word dokument. Ukoliko se umeću u tekst, moraju biti ispravno označene prema APA standardima te svaka slika/ilustracija/tablica mora biti spomenuta i u tekstu rada. Također, slike koje nisu originalni proizvod autora treba referencirati.
Napomena: Više o pravilima navođenja slika/ilustracija/tablica unutar teksta pročitaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*
- g) **referenciranje te navođenje cjelovitog popisa literature** prema **aktualnim APA standardima**. Ukoliko uredništvo zatraži na uvid literaturu, odnosno radove na koje se autor poziva u radu, literatura tada uredništvu treba biti dostupna na uvid.
Napomena: U popisu literature važno je reference pisati na način da se koristi uvlaka svih redova osim prvog (*hanging indent*).
- h) **naglasak je na primarnim referencama, sekundarne su prihvatljive isključivo kada rad nije dostupan**. Ljubazno molimo autore da se toga pridržavaju jer uredništvo pridaje veliku pažnju tome!

Napomena: Više o pravilima citiranja i navođenja literature pročitaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*

1.2. Studentski znanstveno-istraživački rad

Studenti i studentice u Impuls mogu prijaviti znanstveno-istraživački rad koji je nastao pod mentorstvom, ali i onaj koji nije nastao pod mentorstvo (pri čemu to treba i naznačiti u samom radu – na naslovnici rada). Prijavljeni znanstveno-istraživački rad trebao bi zadovoljavati sve kriterije koji su navedeni u nastavku.

Generalna napomena: Poželjno je da tekst rada bude grafički i sadržajno oblikovan u kraće odlomke. Nadalje, bilo kakvu pristranost u izvještavanju rezultata istraživanja, kao i u odabiru podataka istraživanja koji će autori citirati u uvodu i diskusiji treba strogo izbjegavati. Uzevši u obzir da se njeguje znanstveni stil pisanja, izrazito se preporuča, osim u posebnim okolnostima kada se to smatra prikladnim, izbjegavanje pisanja u 1. licu jednine te iznošenje osobnih stajališta. Predlažemo autorima da se, ukoliko postoje određene nejasnoće prilikom analiziranja rezultata svojeg istraživanja kao i čitanja te analiziranja znanstvenih radova drugih autora, obrate svojim mentorima (profesorima) i/ili traže dodatno mišljenje svojih kolega i kolegica, kako bismo *pretpostavljanje i nagađanje* o tome što se rezultatima htjelo prikazati sveli na minimum. Važno je da se termin *uzrok-posljedica* ne koristi ukoliko se ne radi o eksperimentalnom znanstvenom radu. Ljubazno molimo autore da prilikom pisanja obrate pažnju na **pravopisnu i gramatičku točnost** teksta te da ga nekoliko puta pročitaju ili zamole svoju/svog kolegicu/kolegu da pročita rad prije nego što ga pošalju na recenziju. To je s jedne strane važno kako bi rad imao što veću kvalitetu, a s druge strane što je rad kvalitetnije i točnije napisan u svojoj prvoj verziji koja se šalje na recenziju, to će autor imati manje posla prilikom ispravljanja rada, odnosno nastajanja druge verzije.

Specifikacije izgleda rada

Prijavljeni rad treba sadržavati sljedeće komponente i to redoslijedom kojim su navedene:

1. NASLOVNU STRANICU koja sadrži:
 - a) Naslov rada
 - b) Datum izrade (mjesec i godinu)
 - c) Ukoliko je rad nastao u sklopu kolegija: naziv kolegija, ime nositelja (i suradnika ukoliko postoje) na kolegiju, akademsku godinu tijekom koje je rad nastao
 - d) Ime/imena autora i koautora, godina studija (trenutna i ona u trenutku nastanka rada), e-mail autora i koautora (poželjno je navesti službenu e-mail adresu– xy@studenti.uniri.hr, ukoliko ga autor koristi. Ukoliko ne, autor može navesti i neku drugu e-mail adresu koju aktivno upotrebljava)
 - e) Specifikaciju vrste rada (znanstveno-istraživački rad, pregledni rad, nacrt istraživanja)

2. SAŽETAK koji zadovoljava sljedeće uvjete:

- a) napisan i na **hrvatskom** i na **engleskom** jeziku
- b) broj riječi: **do 250** riječi
- c) treba sadržavati **kratki opis cilja, metode, rezultata i zaključka te implikacija istraživanja**
- d) treba biti napisan na **zasebnoj stranici rada** (to znači da mu *naslovna stranica* prethodi, a *uvod* kreće na sljedećoj stranici)
- e) ispod sažetka treba navesti **4 do 6 ključnih riječi** (nije nužno da budu abecednim redoslijedom)

3. UVOD (Treba sadržavati jasnu teorijsku pozadinu istraživanja, jasne ciljeve i probleme rada. Važna je **kvaliteta**, a ne kvantiteta, stoga ljubazno molimo autore da izbjegavaju suviše detaljan pregled literature i/ili suviše detaljan opis rezultata istraživanja. Pritom je također važna sinteza i integracija nalaza istraživanja, što **drugim riječima također znači da nije poželjno da se veći dio rada/dijelovi rada (npr. cijelo poglavlje) temelje na jednoj ili dvije reference.**)

4. METODA (Treba obavezno sadržavati informacije o **ispitanicima (uzorku), priboru (mjernom instrumentu**, pri čemu je naglasak na opisu predviđenih mjernih instrumenata/materijala/zadataka za istraživanje i njihovih psihometrijskih karakteristika), **postupku istraživanja te varijablama i nacrtu**. Metoda mora biti dovoljno detaljna te sadržavati takve informacije koje bi nekom nezavisnom istraživaču omogućile replikaciju istraživanja.)

5. REZULTATI (Trebaju biti precizni i sažeti te sadržavati sve relevantne podatke. Tablice i slike (grafovi) mogu biti umetnuti u tekst, a više o pravilima navođenja slika/ilustracija/tablica unutar teksta pročitaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*)

6. RASPRAVA (Treba sadržavati razradu rezultata istraživanja te njihovu **integraciju** s rezultatima dobivenim u drugim istraživanjima. Ljubazno potičemo autore da pripaze da se *rasprava* ne pretvori u *uvod*, odnosno nužno je rezultate vašeg istraživanja usporediti s rezultatima drugog istraživanja te si postaviti pitanja poput *Što mi to govori? Koje zaključke iz toga mogu izvući?* Detaljan opis istraživanja drugih autora u raspravi nije potreban! Također, važno je da rasprava sadrži i **nedostatke provedenog istraživanja**, kao i **prijedloge za buduća istraživanja**.)

7. ZAKLJUČAK (Treba sadržavati **kratak opis cilja, rezultata te implikacija** istraživanja)

8. LITERATURA (Sažeti prikaz APA-inih smjernica o citiranju unutar teksta, kao i navođenju literature na kraju tekstu pogledaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*)

9. PRILOZI (Ukoliko je potrebno rad može sadržavati i priloge. Više o tome pročitaj u *APA standardi prilikom pisanja rada*)

Opća pravila specifikacije

Izrazito je važno da prijavljeni rad zadovoljava sljedeće uvjete:

- a) važno je rad predati kao Word dokument (.doc, .docx format)
- b) dužina: 8-12 kartica teksta (ne uključujući sažetak i popis literature)
Napomena: Uvažavat će se minimalna odstupanja u dužini teksta, no molimo autore da se što je više moguće pridržavaju ograničenja
- c) font: Times New Roman, veličina fonta: 12, prored: 1,5
- d) važno je na pravilan način naznačiti naslove (podebljano, centralno poravnanje) i podnaslove (podebljano, lijevo poravnanje)

- e) stranice rada trebaju biti numerirane
- f) slike, ilustracije i tablice mogu se umetnuti unutar teksta ili se mogu dodati na kraju teksta, integrirane u Word dokument. Ukoliko se umeću u tekst, moraju biti ispravno označene prema APA standardima te svaka slika/ilustracija/tablica mora biti spomenuta i u tekstu rada. Također, slike koje nisu originalni proizvod autora treba referencirati.
Napomena: Više o pravilima navođenja slika/ilustracija/tablica unutar teksta pročitaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*)
- g) **referenciranje te navođenje cjelovitog popisa literature** prema **aktualnim APA standardima**. Ukoliko uredništvo zatraži na uvid literaturu, odnosno radove na koje se autor poziva u radu, literatura tada uredništvu treba biti dostupna na uvid.
Napomena: U popisu literature važno je reference pisati na način da se koristi uvlačka svih redova osim prvog (*hanging indent*).
- h) **naglasak je na primarnim referencama, sekundarne su prihvatljive isključivo kada rad nije dostupan**. Ljubazno molimo autore da se toga pridržavaju jer uredništvo pridaje veliku pažnju tome!
Napomena: Više o pravilima citiranja i navođenja literature pročitaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*

1.3. Nacrt istraživanja

Studentice i studenti u Impulsu mogu prijaviti i nacrt istraživanja. Prijavljeni nacrt istraživanja trebao bi zadovoljavati sve kriterije koji su navedeni u nastavku.

Generalna napomena: Poželjno je da tekst rada bude grafički i sadržajno oblikovan u kraće odlomke. Nadalje, bilo kakvu pristranost u izvještavanju rezultata određenih istraživanja, kao i u odabiru podataka istraživanja koji će autori citirati u uvodu i diskusiji treba strogo izbjegavati. Uzevši u obzir da se njeguje znanstveni stil pisanja, izrazito se preporuča, osim u posebnim okolnostima kada se to smatra prikladnim, izbjegavanje pisanja u 1. licu jednine te iznošenje osobnih stajališta. Predlažemo autorima da se, ukoliko postoje određene nejasnoće prilikom čitanja te analiziranja znanstvenih radova drugih autora, obrate svojim mentorima (profesorima) i/ili traže dodatno mišljenje svojih kolega i kolegica, kako bismo *pretpostavljanje* i *nagađanje* o tome što se rezultatima htjelo prikazati sveli na minimum. Važno je da se termin *uzrok-posljedica* ne koristi ukoliko se ne radi o eksperimentalnom znanstvenom nacrtu. Ljubazno molimo autore da prilikom pisanja obrate pažnju na **pravopisnu i gramatičku točnost** teksta te da ga nekoliko puta pročitaju ili zamole svoju kolegicu/kolegu da pročita rad prije nego što ga pošalju na recenziju. To je s jedne strane važno kako bi rad imao što veću kvalitetu, a s druge strane što je rad kvalitetnije i točnije napisan u svojoj prvoj verziji koja se šalje na recenziju, to će autor imati manje posla prilikom ispravljanja rada, odnosno nastajanja druge verzije.

Specifikacije izgleda nacrtu istraživanja

Prijavljeni nacrt istraživanja treba sadržavati sljedeće komponente i to redoslijedom kojim su navedene:

1. NASLOVNU STRANICU koja sadrži:
 - a) Naslov rada
 - b) Datum izrade (mjesec i godinu)
 - c) Ukoliko je rad nastao u sklopu kolegija: naziv kolegija, ime nositelja (i suradnika ukoliko postoje) na kolegiju, akademsku godinu tijekom koje je rad nastao
 - d) Ime/imena autora i koautora, godina studija (trenutna i ona u trenutku nastanka rada), e-mail autora i koautora (poželjno je navesti službenu e-mail adresu– xy@uniri.hr, ukoliko ga autor koristi. Ukoliko ne, autor može navesti i neku drugu e-mail adresu koju aktivno upotrebljava.)
 - e) Specifikaciju vrste rada (znanstveno-istraživački rad, pregledni rad, nacrt istraživanja)
2. SAŽETAK koji zadovoljava sljedeće uvjete:
 - a) napisan i na **hrvatskom** i na **engleskom** jeziku
 - b) broj riječi: **do 250** riječi
 - c) treba sadržavati **kratki opis teorijske podloge i aktualnih spoznaja o temi, cilja, hipoteza te metode, kao i predviđenih statističkih postupaka**
 - d) treba biti napisan na **zasebnoj stranici rada** (to znači da mu *naslovna stranica* prethodi, a *uvod* kreće na sljedećoj stranici)
 - e) ispod sažetka treba navesti **4 do 6 ključnih riječi** (ne nužno abecednim redoslijedom)
3. UVOD (Treba sadržavati jasnu **teorijsku pozadinu istraživanja** i **nalaze empirijskih istraživanja** koja se bave tom temom. Nužno je da prati tzv. **strukturu lijevka**, što znači da autori trebaju pisati od **općenitijeg** prema **specifičnijem** kako bi došli do samoga **cilja** i **hipoteza** istraživanja. Važno je da su hipoteze dobro argumentirane i da se čitanjem uvoda jasno da razaznati očekivani doprinos istraživanja. Poželjno je pretpostavljeni model istraživanja (npr. medijski ili moderacijski) i grafički prikazati. Sveukupno je naglasak na **kvaliteti**, a ne kvantiteti, stoga ljubazno molimo autore da izbjegavaju suviše detaljan pregled literature i/ili suviše detaljan opis rezultata istraživanja. Pritom je također važna sinteza i integracija nalaza istraživanja, što **drugim riječima također znači da nije poželjno da se veći dio rada/dijelovi rada (npr. cijelo poglavlje) temelje na jednoj ili dvije reference.**)
4. METODA (Treba obavezno sadržavati informacije o planiranom **uzorku ispitanika** (broj i karakteristike ispitanika, način prikupljanja ispitanika, *uvjeti* koje ispitanici moraju zadovoljiti za sudjelovanje u istraživanju), **mjernim instrumentima** (opis predviđenih mjernih instrumenata/materijala/zadataka za istraživanje i njihovih psihometrijskih karakteristika) te **postupku istraživanja** (opis načina i konteksta prikupljanja informacija).)
5. PREDVIĐENI STATISTIČKI POSTUPCI (Za svaki je problem istraživanja, odnosno pretpostavljenu hipotezu, nužno navesti predviđenu statističku obradu podataka i očekivane rezultate. Tablice i slike (grafovi) mogu biti umetnuti u tekst, a više o pravilima navođenja slika/ilustracija/tablica unutar teksta pročitaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada.*)
6. LITERATURA (Sažeti prikaz APA-inih smjernica o citiranju unutar teksta, kao i navođenju literature na kraju tekstu pogledaj u dijelu dokumenta nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*)

7. PRILOZI (Slike i grafovi mogu biti umetnuti u sam tekst nacrt, a ukoliko je potrebno nacrt može sadržavati i priloge. Više o tome pročitaj u *APA standardi prilikom pisanja rada.*)

Opća pravila specifikacije

Izrazito je važno da prijavljeni rad zadovoljava sljedeće uvjete:

- a) važno je rad predati kao Word dokument (.doc, .docx format)
- b) dužina: 8-12 kartica teksta (ne uključujući sažetak i popis literature)
Napomena: Uvažavat će se minimalna odstupanja u dužini teksta, no molimo autore da se što je više moguće pridržavaju ograničenja
- c) font: Times New Roman, veličina fonta: 12, prored: 1,5
- d) važno je na pravilan način naznačiti naslove (podebljano, centralno poravnanje) i podnaslove (podebljano, lijevo poravnanje)
- e) stranice rada trebaju biti numerirane
- f) slike, ilustracije i tablice mogu se umetnuti unutar teksta ili se mogu dodati na kraju teksta, integrirane u Word dokument. Ukoliko se umeću u tekst, moraju biti ispravno označene prema APA standardima te svaka slika/ilustracija/tablica mora biti spomenuta i u tekstu rada. Također, slike koje nisu originalni proizvod autora treba referencirati.
Napomena: Više o pravilima navođenja slika/ilustracija/tablica unutar teksta pročitaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*)
- g) **referenciranje te navođenje cjelovitog popisa literature** prema **aktualnim APA standardima**. Ukoliko uredništvo zatraži na uvid literaturu, odnosno radove na koje se autor poziva u radu, literatura tada uredništvu treba biti dostupna na uvid.
Napomena: U popisu literature važno je reference pisati na način da se koristi uvlačka svih redova osim prvog (*hanging indent*).
- h) **naglasak je na primarnim referencama, sekundarne su prihvatljive isključivo kada rad nije dostupan**. Ljubazno molimo autore da se toga pridržavaju jer uredništvo pridaje veliku pažnju tome!
Napomena: više o pravilima citiranja i navođenja literature pročitaj u dijelu dokumenta pod nazivom *APA standardi prilikom pisanja rada*

2. Etičke smjernice

2.1. Plagiranje i autorska prava

Plagiranje (podrazumijeva sve oblike, uključujući prikaz tuđih radova kao vlastitih, prepisivanje ili parafraziranje važnih dijelova tuđih radova, kao i samoplagiranje) smatra se etički neprihvatljivim ponašanjem te je ono u časopisu Impuls najstrože zabranjeno. Izrazito je važno da kada se autor poziva na informacije iz drugih radova doslovno ne prepisuje, odnosno prevodi (ako se radi o tekstovima na stranim jezicima) te informacije, već da ih pročita, promisli što je autor time htio reći, parafrazira te pismeno izrazi u duhu standardnog hrvatskog jezika. U suprotnosti, prijavljen rad neće biti prihvaćen od strane recenzenata i uredništva. Autori su pritom odgovorni za originalnost i autorstvo svojega rada, a radovi će prije detaljnog čitanja biti provjereni softverom za provjeru plagiranja. Za radove koji su objavljeni u časopisu autori zadržavaju svoja autorska prava, a svojim pristankom na objavljivanje daju časopisu pravo objavljivanja u tiskanom i/ili elektroničkom obliku. Ukoliko je isti rad već objavljen u nekom drugom časopisu, ponovna prijava u časopis Impuls neće biti razmotrena.

Radovi u časopisu objavljuju se pod licencijom *Creative Commons CC-BY 4.0 (Autorstvo 4.0 Međunarodna)*. Ovo je časopis u otvorenom pristupu. Tekstovi radova ovog časopisa smiju se u cijelosti besplatno koristiti za osobnu ili edukacijsku svrhu, uz poštivanje autorskih prava i odgovarajuće imenovanje autora i izdavača.

Autori se također obvezuju obavijestiti urednika/e ukoliko uoče značajnu pogrešku u objavljenom radu te potom surađivati s uredništvom kako bi se ta ista pogreška što brže i efikasnije uklonila. U slučaju da se radi o značajnijoj pogrešci, urednici mogu odlučiti (u skladu s COPE smjernicama) sporni rad povući iz časopisa.

2.2. Odgovorno korištenje generativne umjetne inteligencije (UI)

Izrazito je važno naglasiti kako su studenti autori odgovorni za integritet sadržaja koji je generiran ili podržan alatima UI. Pritom zadržavaju kritički pristup prema upotrebi tog istog sadržaja. **Studenti su dužni na kraju rada transparentno navesti koje su generativne alate UI koristili.** Informacije o alatu trebaju uključivati ime, verziju, datum itd. te način na koji je alat korišten. Također, potrebno je posebnu pažnju posvetiti privatnosti, povjerljivosti i pravima intelektualnog vlasništva kada se dijele osjetljive ili zaštićene informacije putem alata UI. U konačnici, autori se, ali i urednici te recenzenti potiču na kontinuirano učenje o pravilnom korištenju alata generativne UI kako bi se maksimizirala korist istoga.

*Detaljnije preporuke dostupne na sljedećoj poveznici: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/2b6cf7e5-36ac-41cb-aab5-0d32050143dc_en?filename=ec_rtd_ai-guidelines.pdf

3. Proces recenziranja do objave

Na samome početku, autori šalju prvu verziju rada na e-mail uredništva. Urednici pregledavaju rad te ukoliko nema većih pogrešaka uočenih tijekom prvog pregleda, rad se šalje na čitanje recenzentima. Pritom ukoliko urednici pri prvom pregledu uoče veće i značajne pogreške, rad odmah vraćaju autorima natrag na ispravak. Provodi se dvostruko slijepa recenzija, odnosno recenzenti čitaju rad ne znajući o kojem je autoru riječ, kao što ni autori ne znaju tko je recenzirao njihov rad. Nakon završetka recenzije, uzevši u obzir komentare recenzenata, od autora se traži dorada postojeće verzije rada. Pritom se autorima omogućava i da ukoliko se izrazito ne slažu s određenim

komentarom recenzenata (koji su anonimni), to isto mogu i napisati kao odgovor na komentar. Također, uredništvo časopisa Impuls kreiralo je zasebnu tablicu u kojoj urednici i recenzenti nastoje sažeto prikazati povratnu informaciju autorima, i to na način da istaknu i česte pogreške te prostor za napredak, ali i kvalitete rada, s obzirom na to da se smatra kako jednako važno uočiti te pohvaliti trud studenata i njihovih mentora. Naposljetku, pojedini se rad najčešće recenzira dva do tri puta, nakon čega je dorađeni rad koji je prošao recenziju i lekturu spreman za tisak i objavu.

* ove su upute i specifikacije izgleda rada prilagođene prema Uputama za autore časopisa studenata psihologije Psychē (<https://psyche.ffzg.unizg.hr/upute-za-autore/>), uputama za autore časopisa Psihologijske teme (https://hrcak.srce.hr/upute/upute_autorima_Psihologijske_teme.pdf), uputama za izradu nacrtu istraživanja objavljenim na internetskim stranicama Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru (<https://ff.sum.ba/sites/default/files/slike-staticke-stranice/Upute%20za%20pisanje%20nacrtu.pdf>), kao i uputama za autore iz prošlogodišnjih izdanja časopisa Impuls

APA standardi prilikom pisanja rada

Upute za referenciranje, navođenje literature te tablica, slika i priloga

U nastavku se nalaze sažete **upute za referenciranje, navođenje literature te tablica, slika i priloga** prema 7. izdanju APA standarda.

Detaljnije upute dostupne su i [ovdje](#). Osnovne promjene u odnosu na 6. izdanje priručnika mogu se pronaći [ovdje](#), a više o APA-inim pravilima o referenciranju pronađi na poveznicama <https://apastyle.apa.org/> i <http://www.bibme.org/citation-guide/apa/>.

Ljubazno molimo autore da maksimalno poštuju APA-ina pravila o referenciranju.

* ove su upute prilagođene prema Uputama za referenciranje časopisa studenata psihologije Psychē (<https://psyche.ffzg.unizg.hr/wp-content/uploads/2021/09/Psyche-Upute-za-referenciranje.pdf>) te uputama za autore časopisa Psihologijske teme (https://hrcak.srce.hr/upute/upute_autorima_Psihologijske_teme.pdf). Dokument na engleskom jeziku sa skraćenim uputama o APA standardima, kao i poveznice na APA stranice, preuzete su s web stranice časopisa studenata psihologije Psychē (<https://psyche.ffzg.unizg.hr/wp-content/uploads/2021/09/Psyche-APA-citiranje-7th-Ed.-najvaznije-stavke.pdf>). Dokument o osnovnim promjenama 7. izdanja u odnosu na 6. preuzet je iz dokumenta o uputama za autore Psihologijskih tema. Također, korištene su informacije dobivene na kolegiju *Metodologija znanstvenih istraživanja* koje je studentima prezentirala Katarina Banov Trošelj, mag. psych.

Navođenje literature u tekstu

U tekstu se literatura citira navođenjem prezimena autora i godine objave rada. *Dovoljno je referencu pisati na kraju dijela na koji se odnosi, tj. nije potrebno ponavljati istu referencu dva ili više puta zaredom.*

Jedan autor:

1. način: Walker (2000) je mjerio vremena reakcije i utvrdio je...
2. način: U istraživanju brzine reagiranja (Walker, 2000) ustanovljeno je...

Dva autora:

1. način: Keller i Zach (2002) tvrde da očevi provode više vremena s muškom djecom.
2. način: Očevi provode više vremena s muškom djecom (Keller i Zach, 2002).

Tri i više autora:

Kada postoji više od dva autora jednog članka, već u prvom spominjanju u tekstu navodi se samo prezime prvog autora i kratica „i sur.“ Pritom se unutar zagrade piše „i sur.“, a izvan zagrade piše se punom riječju „i suradnici“.

1. način: Wasserstein i suradnici (1994) ustanovili su...
2. način: Pokazuje se da ... (Wasserstein i sur., 1994).

Grupe autora (tj. korporacije, društva i slično)

Kada se prvi put spominje u tekstu obvezno je navesti puno ime te eventualno kraticu u uglatoj zagradi, a svaki je sljedeći put dovoljno pisati samo kraticu.

Pušenje uzrokuje rak (National Institute of Mental Health [NIMH], 1996).

...

To nije jedina bolest koju uzrokuje pušenje (NIMH, 1996)

U dva ili više radova različiti su autori došli do istog rezultata

1. način: Ćuk (1999) i May (1988) ustanovili su da se shizofrenija najčešće prvi put dijagnosticira u dobi od 30 godina.
2. način: Shizofrenija se najčešće dijagnosticira u dobi od 30 godina (Ćuk, 1999; May, 1988).

Napomena: Ukoliko je nekoliko istraživača došlo do istog zaključka, oni se navode **abecednim redom** prvog autora, odnosno npr.: Anksioznost pozitivno korelira s neuroticizmom (Boles i Peterson, 1987; Kirin, 1991; Martin i sur., 1990).

Ukoliko u jednoj rečenici želimo navesti više radova napisanih od istog autora, to se radi na sljedeći način:

U nekoliko studija Palmer (1995, 1996, 2001) je utvrdio...

To je potvrđeno u nekoliko studija (Ash, 1995, 1996, 2001).

Ukoliko su neki od radova istog autora objavljeni iste godine, onda se to navodi ovako:

Rezultati različitih eksperimenata ne idu tome u prilog (Zimbardo i Ruch, 1998a, 1998b, 1998c, 1999, 2000a, 2000b).

Kada se izravno citira dio članka ili knjige, potrebno je navesti i redni broj stranice s koje je autor preuzeo citat i to ovako:

„Bitku protiv plagiranja nećemo dobiti ako se usredotočimo na njegovu pravnu stranu odnosno na minuciozne definicije što jest a što nije plagijat, na razvoj računalnih sustava koji će ga otkrivati i sl. – borbu protiv plagijata treba započeti kao borbu za druge vrijednosti. (...) Kreativnom je čovjeku mrsko slijediti tuđi trag, ostvarivati tuđe zamisli i prepisivati tuđe rečenice kad ima napretek svojih.” (Raos, 2014, str. 130)

SEKUNDARNE REFERENCE

Važno je istaknuti kako se sekundarne reference u znanstvenim člancima i knjigama u pravilu ne navode jer se autori uvijek trude doći do originalnog rada. Ukoliko autor nikako ne može pristupiti originalnom radu, dopušteno je navođenje sekundarne reference (Ovakvo navođenje sekundarnih referenci nije u potpunosti u skladu s APA standardima.)

Ako čitamo knjigu Zarevskog u kojoj je naveden Bolesov rad, onda to u tekstu navodimo

ovako:

Boles (1970, prema Zarevski, 2001) ukazuje na to da...

Napomena: Prije riječi „prema“ ne piše se **točka sa zarezom (;), nego zarez (,).**

U poglavlju "Literatura" navodimo samo rad Zarevskog!

Zarevski, P. (2001). *Cognitive Psychology*. HCBP.

Navođenje prijevoda riječi/izraza u tekstu

Kada se prevodi riječ/izraz s engleskog ili nekog drugog jezika na hrvatski jezik (što se izrazito potiče) te se uz prevedenu riječ/izraz želi staviti i riječ/izraz u originalnom obliku, tada je potrebno u zagradi **uspravno** napisati kraticu jezika s kojeg se prevodi i u ***kurzivu*** riječ/izraz u originalnom obliku.

Npr.

... zajednička čovječnost (engl. *common humanity*)...

Popis literature

OBVEZNO je da se SVE reference navedene u tekstu navedu i u poglavlju „Literatura“, i to abecednim redom (pritom je važno obratiti pozornost na redoslijed navođenja više referenci s istim početnim prezimenom autora; *vidi u nastavku*). Istovremeno, OBVEZNO je da SVAKA referenca s popisa literature bude citirana u tekstu. Strogo treba paziti na pravilno uvažavanje kurziva te na to da reference budu citirane u skladu s pravilima citiranja na hrvatskom jeziku (npr. veliko početno slovo samo prve riječi u imenu rada i riječi nakon znaka „:“, ostalih ne, osim ako se ne radi o riječima koje su predviđene da budu napisane velikim početnim slovom)!

U nastavku se nalazi primjeri:

Članak

Creswell, K. G., Bachrach, R. L., Wright, A. G., Pinto, A. i Ansell, E. (2016). Predicting problematic alcohol use with the DSM-5 alternative model of personality pathology. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 7, 103–111. <https://doi.org/10.1037/per0000131>

Napomena: DOI identifikator (za članke koji ga sadrže) obvezno je navesti u obliku u kojem je naveden u prethodnom primjeru (**OVAKO NE:** doi: 10.1080/02626667.2018.1560449, **OVAKO DA:** <https://doi.org/10.1080/02626667.2018.1560449>)

Članci koji imaju **eLokator** citiraju se na sljedeći način (ne pišu se brojevi stranica, napiše se riječ „Članak“ i nakon toga broj (npr. e0158474), a ime časopisa pišemo velikim tiskanim slovima. Ako članak ima svoj broj, ali i dalje sadržava brojeve stranica (npr. kada se radi o .pdf obliku), brojevi stranica mogu se koristiti za citiranje unutar teksta, ali ne i u popisu literature). *Vidi primjer u nastavku:*

Burin, D., Kiltner, K., Rabuffetti, M., Slater, M. i Pia, L. (2019). Body ownership increases the interference between observed and executed movements. *PLOS ONE*, 14(1), Članak e0209899. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0209899>

a) Ako postoji više radova istog autora, treba ih poredati prema godini objavljivanja (od starijih prema recentnijima).

Patel, S. N. (2016)

Patel, S. N. (2020)

b) Ako postoji više radova s istim prvim autorom, radovi s jednim autorom trebaju prethoditi radovima s više autora (čak i ako su radovi s više autora vremenski prije objavljeni).

Davison, T. E. (2019).

Davison, T. E. i McCabe, M. P. (2015)

c) Ako postoje radovi s više autora, pri čemu se isti autori u tim radovima pojavljuju istim redoslijedom, treba ih poredati prema godini objavljivanja (od starijih prema recentnijima).

Costa, P. T. Jr. i McCrae, R. R. (2013)

Costa, P. T. Jr. i McCrae, R. R. (2014)

d) Ako postoje radovi s više autora koji imaju istog prvog autora, a različite autore u nastavku trebaju se poredati abecedno, uzevši u obzir prezime drugog autora po redu ili ako je drugi autor isti onda trećeg autora po redu, itd.

Jacobson, T. E., Duncan, B. i Young, S. E. (2019)

Jacobson, T. E. i Raymond, K. M. (2017)

Pfeffer, S. J., Chu, W.-W. i Park, S. H. (2018)

Pfeffer, S. J., Chu, W.-W. i Wall, T. L. (2018)

Knjiga

Buss, D. M. (2016). *Evolutionary psychology: The new science of the mind*. Routledge.

Poglavlje u knjizi ako ima više svezaka (volumena):

McCrae, R. R. i Costa, P. T., Jr. (2008). Empirical and theoretical status of the FiveFactor Model of personality traits. U: G. Boyle, G. Matthews i D. Saklofske (Ur.), *Sage handbook of personality theory and assessment* (Vol. 1, str. 273–294). Sage.

Poglavlje u knjizi ako nema više svezaka (volumena):

McCabe, G. A., Vrabel, J. K. i Zeigler-Hill, V. (2016). Pathological personality traits: The darker aspects of personality. U: J. Williams (Ur.), *Psychopathology: Symptoms, challenges, and current concepts* (str. 29–57). Nova.

Disertacija:

Pletikosić, S. (2015). *Biološke i psihosocijalne odrednice zdravstvenih ishoda kod oboljelih od sindroma iritabilnog crijeva*. [Neobjavljena doktorska disertacija]. Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Internet

United States Sentencing Commission. (1997). *Sourcebook of Federal Sentencing Statistics*.
<http://www.canarie.ca/press/publications/pdf/healthvision.doc>

Napomena: Što se tiče datuma/godine objave u zagradi, pokušajte da bude što preciznije.
Datum preuzimanja se navodi ukoliko je iz nekog razloga bitan

Ako je nepoznata godina objave dokumenta, onda se u zagradi piše "bez datuma":

United States Sentencing Commission. (bez datuma). *Sourcebook of Federal Sentencing Statistics*.
Preuzeto 8. prosinca, 2005, s <http://www.canarie.ca/press/publications/pdf/healthvision.doc>

U tekstu se navodi ovako: (USSC, b. d.)

Tablice i slike te prilozi

Tablice i slike moraju biti integrirane u Word dokument. Mogu se umetnuti u tekst ili prezentirati na zasebnim stranicama na kraju dokumenta.

Tablice i slike potrebno je numerirati arapskim brojevima (npr. Tablica 1., Tablica 2.)

Svaka tablica treba imati odgovarajući **naslov** koji se stavlja **iznad** tablice. Riječ „Tablica“ i broj tablice trebaju biti napisane **masnim slovima** (Npr. **Tablica 1.** *Deskriptivni podaci korištenih skala*)

Tablice trebaju biti crno bijele i uređene prema APA standardima (sadržavaju samo horizontalne linije, *vidi primjer* uređivanja tablice)

Primjer (preuzeto iz: Kalebić Maglica, B., Mohorić, T. i Bišćević, J. (2025). Prediktori stavova prema starijim osobama: Uloga znanja o starenju, učestalosti i kvalitete kontakta te anksioznosti zbog starenja. *Psihologijske teme*, 34(2), 347-367. <https://doi.org/10.31820/pt.34.2.9>):

Tablica 1.

Deskriptivni podaci za učestalost i kvalitetu kontakta, ageizam, anksioznost zbog starenja i znanje o starenju

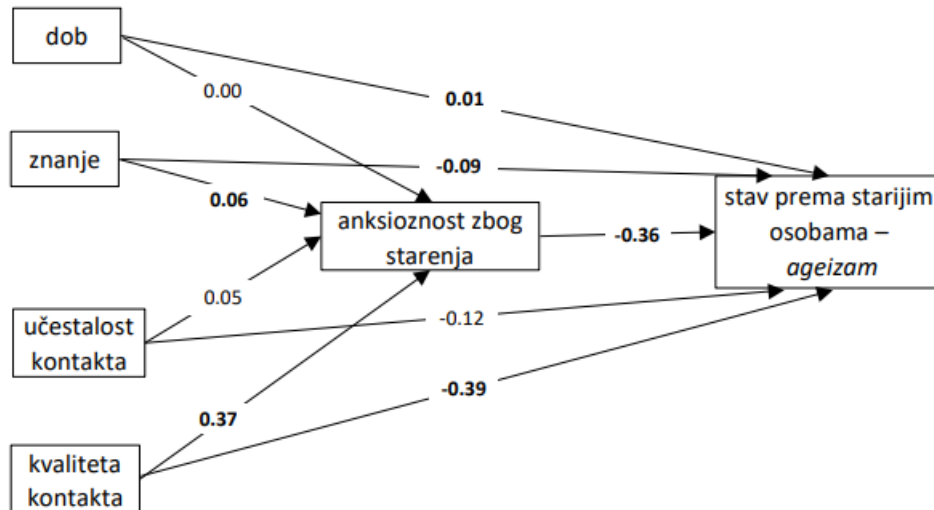
Skala	<i>k</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	raspon	α	simetričnost	spljoštenost
Učestalost kontakta	3	2.91	0.58	1 – 4	.64	0.02	-0.36
Kvaliteta kontakta	3	3.91	0.83	1 – 5	.80	-0.68	0.35
<i>Ageizam</i>	27	1.90	0.39	1.00 – 3.33	.86	0.44	0.26
Anksioznost zbog starenja	20	3.72	0.56	1.65 – 4.95	.83	0.02	-0.35
Znanje o starenju	20	9.39	2.33	2 – 18		0.16	0.12

Svaka slika treba imati **naslov** koji dolazi **iznad** slike. Naslov slike piše se u *kurzivu*, a riječ „Slika“ i **broj slike** također trebaju biti napisani masnim slovima (npr. **Slika 1.** *Grafički prikaz podataka*). Treba izbjegavati bilo kakvo sjenčanje grafičkih priloga (slike, crteži, grafikoni, dijagrami) ili nešto slično jer takvi efekti umanjuju preglednost (*vidi primjer*).

Primjer (preuzeto iz: Kalebić Maglica, B., Mohorić, T. i Bišćević, J. (2025). Prediktori stavova prema starijim osobama: Uloga znanja o starenju, učestalosti i kvalitete kontakta te anksioznosti zbog starenja. *Psihologijske teme*, 34(2), 347-367. <https://doi.org/10.31820/pt.34.2.9>):

Slika 1.

Posredujuća uloga anksioznosti zbog starenja u odnosu među dobi, znanjem, kontaktom i stavovima prema osobama starije dobi (ageizmom)

Napomena. Podebljane su značajne vrijednosti. Na slici su prikazani nestandardizirani koeficijenti.

Uz grafičke prikaze (grafikone/dijagrame) treba priložiti **tablice s vrijednostima** koje su prikazane na slici. Tablice s vrijednostima koje su prikazane na slici mogu se staviti u **Priloge**.

Crteži trebaju biti dovoljno kvalitetno izrađeni za objavu u tisku. Prikazi moraju biti što **kvalitetniji, jasniji i čvrstiji** linija. Fotokopije grafičkih priloga (tablica, slika, crteža, dijagrama) nisu prihvatljive.

NAPOMENA: Tablice i slike trebaju dopuniti informacije prikazane u tekstu, a nikako ih ne bi smjele ponavljati. Vrijedi i obrnuto – nije potrebno u tekstu navoditi sve podatke koji su prikazani u tablicama.

Prilozi

Ako rad ima više od jednog priloga, priloge je potrebno označiti velikim slovom (npr. Prilog 1, Prilog 2 itd.) te ih propisno označiti i priložiti na kraju rada (nakon poglavlja *Literatura*)